

SEMĂNĂTORUL

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Anul IX. — No. 18.

2 Maiu 1911

CUPRINSUL

- I. Scurtu. — Björnstjerne Björnson.
D. Nanu. — Cântec de nuntă (poezie).
A. Herz. — Noroc (Schiță).
Pagini libere: G. Vâlsan. — (Experiența literară
continuă).
Cronica. — Informațiuni literare și artistice. Re-
vista revistelor streine.

Redacția : Str. Vântului 12

Administrația : Str. Transilvaniei 13

BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

In țară 10 Lei
In streinătate 12 »

20 Bani Numărul

L
alia
20
Buc

Stăruie și 29

A APARUT :

C. SANDU-ALDEA

APE MARI nuvele și schițe.

AU APĂRUT :

I. BOTENI

CASA DIN MUSCEL nuvele și schițe.

DIN SATUL NOSTRU nuvele și schițe

IN ZILE DE VACANȚA nuvele și schițe.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

HERZ

NOAPTEA INVIERII dramă în 3 acte.

SOCIETATEA ROMÂNĂ

PENTRU

INDUSTRIA OXIGENULUI, ACETILENEI ȘI ALTE GAZE

BUCUREȘTI

Director general, S. EDW. HUBLIN

UNICA FABRICĂ IN ORIENT

pentru

ACETILENA DIZOLVATĂ

Cel mai cfin combustibil pentru iluminat. Lumină plăcută, și higienică liberă
de orice pericol.

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ

COLABORATORI: I. Adam., I. Agârbiceanu., N. N. Beldiceanu., I. Borcia., I. Boteni., Al. Doinaru., N. Dunăreanu., Elena Farago., G. Gane., A. Herz., Constanța Hodoș., G. Lazăr., G. M. Murgoci., G. Murnu., D. Nanu., C. Osiceanu., P. Papahagi., Ecaterina Pittș., St. Pop., A. Popovici-Bănățeanu., Em. Protopopescu., I. Răducanu., Radu Rosetti., G. Rotică. L. Russu., C. Sandu-Aldea., I. Scurtu., I. U. Soricu., Artur Stavri., C. Teodorescu., G. Tutoveanu., G. Vâlsan., ș. a.

BJÖRNSTJERNE BJÖRNSON

În patria lui, care-l adoră; în Franța, care l-a adăpostit până'n ceasul morții; în toate țările germanice al căror profet de rassă a fost; în toată lumea cultă, care se închină geniului său literar; dar mai ales printre naționalitățile prigonite din Ungaria, al căror apărător fanatic s'a declarat în timpul din urmă,— Björnstjerne Björnson, cu viața lui sfârșită, apare în lumina unui amurg de erou. Aripele morții, cari i-au acoperit ochii, fulgerători odată, n'au stins numai o viață de scriitor, ci o viață de apostol,—o viață de mare om al Europei moderne. Björnson, ca și Ibsen, înfățișează cu adevărat una din cele mai strălucite personalități reprezentative ale culturii contemporane. Dacă ar mai viețui astăzi un Carlyle, neîntrecutul portretist și apologet al geniilor eroice, pana lui măieastră ne-ar fi zugrăvit de sigur și personalitatea eroului Björnson.

S'a scurs aproape un an, de când s'a pornit lupta cea crânceană—între obositul trup al lui Björnson, înțepenit de arteroscleroză, și între duhul morții, rotitor asupra-i ca un corb asupra viteazului căzut în durerea rănilor mortale. Și lupta nu s'a hotărât, atâta vreme. De pe patul suferințelor sale, bătrânul titan a mai avut puterea să trimită, în largul lumii oamenilor pe care i-a iubit totdeauna, cea din urmă solie a dragostei sale curate, o piesă plină de sănătate și de tinerețe fără bătrânețe: «Când fierbe vinul nou», un admirabil cântec de lebadă, închinat amorului, care iartă, însuflețește din nou și înfrățește pe tineri și pe mai bătrâni, deopotrivă. Par'că s'ar fi întrupat, în chip de alb porumbiel, sufletul însuși al lui Björnson în această vioaie și senină dramatizare a iubirei etern înflorite; par'că s'ar fi întrupat acest nobil suflet în forma pământească cea mai ușoară, ca să poată zbura cu atât mai sprinten în eternitate....

Indelungata, cumplita luptă cu moartea, a fost cea mai puternică dramă în viață de aproape optzeci de ani a lui Björnson. Operă măreață, scrisă numai cu sângele vieții sale.... Operă fatală, care încheie șirul de opere ale orăruui creator cu suflet de Prometeu, dar care rar s'a mai pomenit să ia proporțiunile de basm ale unui amurg ca acesta...

Vlăstar din rasa cea aspră și neînduplecată a Nordului, deprinsă cu lupta necurmată în contra naturii zgârcite și dușmănoase, Björnson a făcut cinste neamului său și în ceasurile asfințitului.

S'a împotrivit duhurilor negre cu îndărătnicie și moartea însăși a trebuit să stea pe loc, luni de zile, încremenită de forțele supraomenești ale uriașului cărunt. Trupul de fier al eroului se încorda cu vitejie și respingea asalturile morții, galvanizat parcă de puterea nemuritoare a geniului său...

Ajunge să-ți arunci ochii asupra unui bun portret al lui Björnson ca să-ți poți da seama, pe deplin, de vigoarea extraordinară, sălășluită în trupul și în sufletul lui. Ochii lui ageri și mari străfulgerează de energie și de lumină; fruntea lui înaltă, largă, boltită, e ca bolta unui templu de cugetare și de creațiune; figura lui în linii netede, line, are un aer de bunătate, de sinceritate apostolicească; pe când gura lui aspră pare tăiată cu sabia, adevărată gură de erou al cuvântului agitatoric!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Björnstjerne Björnson este de o potrivă de interesant ca om și ca artist. În operele lui se resfrânge pretutindenea chipul omului cu suflet mare; în faptele lui, în traiul lui se oglindește cu statornicie inima și concepțiunea marelui artist.

Născut în localitatea Kvikne din Norvegia, la 1832, Björnson era fiu de preot. De aci simțirea religioasă atât de cucernică și nețărnumita sa dragoste de oameni; de aci și verva evanghelică a scrierilor sale. De aci puterea supremă a credinței, din care pornesc și 'n care se desăvârșesc operele sale dramatice. De aci interesul și înțelegerea minunată pentru viața patriarhală a țăranilor și pescarilor norvegieni. De aci, în sfârșit, caracterele de bronz ale preoților din diferitele sale opere epice și dramatice.

Natură vulcanică, predestinată să erumpă, în societatea în care trăia, și să reverse lava entuziasmului său, cât de departe, Björnson nu se putea mulțumi cu o carieră literară, ori cât de strălucită. El a fost și un luptător politic și cultural, în presă și în adunări publice.

Dar niciodată n'a așteptat să fie chemat, răsplătit și alintat de dragul talentului său, ci el însuși a străbătut, până în fruntea publicațiilor celor mai de seamă, naționale și streine, cu personalitatea sa de om politic, de cugetător, de luptător și de jertfitor fără nici o dorință de

răsplată. Câți bieți moderni de-ai noștri, plăpânzi, visători, esteți mai presus de toate, având o personalitate modernă subțire de tot și îndoi-oasă ca trestia, neținând de loc la caracter și la idei, ci numai la stil, n'ar avea de învățat doctrina vieții celei adevărate a scriitorului-luptător de la uriașul poet și ziarist norvegian, căruia din acest punct de vedere, singur Eminescu i-ar putea stă deopotrivă, în literatura românească...

În lupta politică, Björnson s'a dat de la început și a rămas până 'n sfârșit de partea extremă. Cu o convingere fanatică, s'a declarat pentru despărțirea Norvegiei de Suedia și a întemeiat, în contra dinastiei comune, partidul republican. Nici astăzi nu s'a uitat, în patria sa, ne-maipomenitul său conflict *personal* cu fostul rege Oscar, căruia republicanul cavalier îndrăznise a-i trimite chiar martori ca să'l cheme în duel, pentru că suveranul făcuse o critică nefavorabilă... nu atitudinii sale politice, ci activității sale literare! Firește, capul încoronat de cele două națiuni ale Nordului, nu putea încrucișa spada sa regală cu spada de ocazie a ziaristului încununat de muze... Și Björnson a rămas să'și verse necazul în articole și cuvântări fulgerătoare, pentru care a fost condamnat la un an de închisoare. Atunci se refugiă la Paris, unde locui patru ani de zile, îndrăgind, pentru toată viața, cetatea plină de lumină și de veselie a poporului zămislit din înfrățirea Nordului cu Sudul. După exilul de bună voie la care se osândise singur, scriitorul și ziaristul popular, iertat până și de blândul său suveran, se 'ntoarse în patrie, unde fu primit în triumf. Aici el nu părăsi lupta politică. Agitator din naștere, naționalist aprins, el își făcu o problemă de viață din apostolatul pentru independența desăvârșită a patriei sale și despărțirea Norvegiei de Suedia este, în cea mai mare parte, opera sa, este rodul cuvântărilor și articolelor sale înflăcărate. Nu este oraș, nu este comună în Norvegia unde Björnson să nu fi chemat la lupta pentru despărțirea de Suedia. Nici chiar după ce și-a văzut cu ochii înfăptuirea visului și idealurilor sale, bătrânul Björnson n'a încetat cu apostolatul său. În anii din urmă el ținea conferințe pentru necesitatea de a păstra neatinșă limba literară a Norvegienilor și când boala îl paralizase pe jumătate, el călătorea în trăsură și de acolo, sprijinit pe perne, vorbea poporului adunat în piețele publice cu flori și ramuri verzi, aruncate la picioarele apostolului. Toată lumea în Norvegia îl cunoaște și 'l admiră; tineretul și femeile îl adorau ca pe un idol, pentru idealismul pur al vieții și creațiunilor sale romantice.

Björnson și-a început activitatea literară ca poet și povestitor; a continuat-o ca dramaturg, a sfârșit-o ca poet-dramaturg, cu amintita piesă plină de poezie tinerească. În toate genurile cari l-au atras, Björnson a creat din bel-

șugul de inspirație al geniului său, dar operele sale monumentale trebuie căutate printre povestirile, romanele și piesele sale de teatru. Mai ales teatrul l'a atras și numele său este legat chiar de direcția Teatrului național din Cristiania, pe care l'a condus între anii 1865—1867. În Europa Björnson a devenit celebru prin câteva drame ale sale ca «Falimentul», «Peste puterile noastre» (două drame sociale) și altele, cari s'au jucat cu strălucite succese pe scenele mari din Franța, Germania și de aiurea. În istoria teatrului european modern, numele lui e pomenit alături de al rivalului său literar și politic, Ibsen, de care se deosebete prin seninătatea concepțiilor și prin romantismul său sănătos. În patria sa Björnson este numit Victor Hugo al Norvegienilor : pentru nemuritorul poet al Franței, el avea și un cult special, pe care l-a mărturisit într'o serie de conferințe cu totul originale.

Björnson atinge, în operele sale de capetenie, armonia geniului național cu geniul universal. Pe cât de specifice rasei nordice sunt caracterele creațiilor sale, pe atât de bogat e cuprinsul universal uman al operelor uriașului Norvegian. El a fost menit să dovedească odată mai mult și tuturor timpurilor, că adevăratele genii naționale sunt și genii universale, când ele se inspiră din idealurile iubirei de oameni.

Ca o minunată apoteoză a vieții sale. Björnson și-a închinat cei din urmă ani, luptei pentru naționalitate. În presa europeană și în congresele pentru pace, el și-a ridicat cuvântul de erou întru apărarea naționalităților prigonite din Europa, și în deosebi întru apărarea naționalităților din Ungaria. Pentru această faptă măreață, Românii din Ardeal și Ungaria, precum și cei de la noi vor păstra memoriei lui Björnson o recunoștință vecinică. Această recunoștință s'a și manifestat, cu demnitate, în presa românească de pretutindenea și, în diferite omagii, pe cari ai noștri le-au adus patriarhului ideei naționale moderne. Tot acestei recunoștinți se datoresc și câteva traduceri din operele lui Björnson, în românește, precum și reprezentarea cu cel mai mare succes a dramei sale «Falimentul» pe scena Teatrului Național.

I. Scurtu.

CÂNTEC DE NUNTĂ

În loc de toast, amicului Boteni.

*Când doi copii se văd și se iubesc
Cu un amor neschimbător și sfânt,
Acolo sus, în parcul îngeresc,
Un înger cere tatălui ceresc,
Să-l lase să coboare pe pământ.*

Vezi, îngerii au grija lor în cer
 Curată, ne veghează fericirea,
 Și ne trimit îndemnuri prin eter;
 Destinului, să lege vieți îi cer
 Să cânte 'n două inime iubirea!

Și când a lor șoptire ne-a sosit
 Și-am înțeles divinul lor cuvânt,
 Când sub porunca lor am tresărit, —
 O rază pâlپând din infinit
 Vesteste noul înger pe pământ!

Și vine 'ncet: în drumu-i de lumină
 I-asvârlă aurora trandafirii
 Și florile-l zăresc și i se 'nchină
 Și cele două inime suspină
 În dulcea fericire-a presimțirii....

S'apropie prin spațiile albastre,
 Priviți-l... fulguese prin eter—
 O floare scuturându-se din astre!
 — El sufleteu-i cercând sfios cuprinsul...
 Primiți-l dar, în inimile voastre,

Primiți-l, căci sosește c'o solie
 Din lumea-aceleor visuri ce nu pier;
 Iubiți-vă, de vreți cu dinadinsul,
 Din calea lui de vis și poezie
 Să nu se întoarcă îngerul la cer!

D. Nanu.

N O R O C

O căldură nesuferită. La colțul bulevardului un birjar doarme pe capră; un câine, cu limba scoasă de un cot, trece printre șinele tramvaiului în căutarea unei băltoage de apă, să se răcorească; dar pretutindeni căldura înăbușitoare a soarelui de amiază a secat tot. E una din acele zile din toiuul lui Iulie când ți-e silă să te și gândești; îți faci vânt cu brațul ca să te răcorești o clipă și pe urmă te dogoară și mai mult căldura. Nu se mișcă nici o frunză, par'că le-ar fi înțepat

razele soarelui de ramurile, care stau incremenite. Tramvaiele electrice trec goale, și conductorul stă între uși, să-l tragă.

La *Kosman* câte-vă mese sunt ocupate. Aici par'că e puțină umbră. La una din ele patru inși închină paharele de pelin rece, și nici unuia nu'i vine să plece, când se gândește la drumul de făcut prin soare, până acasă.

Mitică Oncescu stă de o parte, singur. În fața lui paharul e golit pe sfert, și câte-va măslințe rămase pe farfurie au început să se înmoe de curge untdelemnul îmbibat în ele. Cu scobitoarea în gură și cotul pe masă Oncescu cuprinde cu privirea, toată strada pustie pe unde trece grăbit, în haine de dril, murdare, un comisionar înădușit, cu batista, sgardă, în jurul gâtului. Oncescu nu se poate hotărî să se ducă acasă; se uită la ceas, și un fior plăcut îi străbate trupul de câte ori vede că e chip să mai stea.

— Mare căldură!

— Mare. Și mâine o să fie și mai și,—răspunde băiatul care se șterge cu șervetul cu care de obicei șterge mesile.

— Dacă o merge tot așa, nu mai e chip de stat în București.

O bătaie în masă; cei de alături s'au hotărât să plătească și să plece. Oncescu a rămas singur și se gândește să facă acelaș lucru. Pune mâna în buzunar să plătească, dar rămâne incremenit. Sângele i se urcă la cap, și în vreme ce nădușeala începe să-i curgă pe frunte, ca apa de cap când își face cărarea, nu'și dă seamă dacă e treaz sau visează. N'are nici un ban la el. De dimineață avea banii în buzunarul vestei, dar când a eșit la 11 nu'și-a mai luat vesta și a uitat banii în ea. Ce te faci? Trei pelinuri, măslințe... Cu cât trece vremea se încălzește mai rău,—de abea se răcorise cu pelinurile ce rămăneau neplătite.

Băiatul stă în ușă. Lui Oncescu i se pare c'a presimțit ceva de nu se mai mișcă de acolo;—să plece fără să plătească, nici gând.—S'ar putea una ca asta?

Privind în sus și în jos pe bulevardul care se prăjea sub cerul aprins, în zadar caută Oncescu să găsească vre-un cunoscut. Nici un trecător... nimeni! Și cum se încălzise acum de par'că ar fi umblat cinci poștii, grozav ar mai fi băut un pelin.

— Nu'mi mai vine să plec. Pe căldura asta o să mor.

— Să vă mai aduc...

— Nu, mulțumesc.

Și nimeni nu se arată. Ba chiar de s'ar arată, cum o să se brodească să fie tocmai un cunoscut.

Un cerșetor se aproprie, ud leoaică. Cere de pomană. Ochiul îi sunt scoși din orbite și pare bătut de Dumnezeu sub traista de pe

spinare. Oncescu se uită la el. Care e mai bogat din ei în clipa aia? Cine știe câte pelinuri ar putea plăti moșul cu cât are în chimir.

*

— Mă gândeam eu că trebuie să fii aici,—și Alecu Boambă, obosit, se așează la masă.

— De unde?

— Tocmai dela Depositul de Recrutare, pentru niște hârtii rătăcite pe-acolo. Trebuie să fii în țara românească să nu găsești nicăeri un pic de regulă. Tu ce faci?

— Uite nu-mi vine să mai plec acasă.

— Ce-ai băut?

— Pelin.

— E bun?

— Bun.

Oncescu se mai răcorea. Cum să-i spue? Li mai era dator de rândul trecut, când tot Boambă plătise, și a rămas să plătească el data viitoare.

— Dă-mi un pelin... Tu mai iei?

— Iau!

— «Nu, că ați primit hârtiile ca dovadă că trebuie să fiți iscălit în condică».—«Caută, Domle!» a căutat și nu eram iscălit: «va să zică?» «Se vede că s'a perdut cu vederea... «se vede—dar eu ce-s de vină!» Tu de unde vii?—și înfige scobitoarea într'o măslină.

— Eșii de dimineață! Pe urmă am uitat să trec pe la croitor și am eșit din nou, dar m'a trăsniit căldura, și drept aci am nemerit.

Tăcere. Oncescu nu știe cum să-i spună pășania mai cu haz.

— Mă, zice Boambă ducând paharul la gură, plătești tu azi, că p'ormă îți dau îndărăt, când ne-om vedeà deseară.

Oncescu credea că leșină,—nu pot dragă... uite ce e...—și începe să-i povestească întâmplarea, încet, ca să n'audă băiatul care dădea muștele afară.

— Păi atunci ce ne facem? de ce nu 'mi-ai spus dela început?

— Eu știam? Te văd așezându-te la masă; ceri un pelin, credeam că ai!

— Am avut, dar am dat bacșișuri pe acolo și n'am mai rămas cu nimic. M'am întilnit cu Nicolin, vream să-i cer, dar 'mi era greu. Il ști pe Nicolin. El are o groază de parale. Nu se prea știe de unde, dar...

— Ba se știe foarte bine, întrerupe Oncescu.

— Se zice; nu poți fi sigur.

— Ba, foarte sigur.

- La urma urmei și dac'o fi așa, ce ne pasă nouă!
- Vorba ta: Țe ne pasă. Când te gândești însă serios, te 'ntrebi cum de nu'i e rușine.
- Ai fi în stare?
- Cine? eu? îmi pare rău, nu mă cunoști.
- Se zice că e tânără și e frumoasă.
- Să fie cum o fi, vorba e că nu-i frumos din partea lui.
- Norocul.
- Adevărat noroc. Și nu e să zici și tu că e ceva de el; două vorbe nu e în stare să spuie,—și Oncescu supărat, proptindu-se cu piciorul în stinghia de la masă, se lasă cu scaunul pe spate și începe să se legene.
- Vorba e ce ne facem? Cu ce plătim?
- Du-te tu acasă de ia și eu stau să te aștept.
- Al dracului să fie ăl de s'o mai întoarce. Du-te tu, că tu m'ai incurcat, de nu te găseam aicea, eu de mult eram acasă.
- Cunoști pe cine-vă? Să spunem că plătim deseară?
- Intreabă tu, că eu nu 'ntreb.
- Ia să mai așteptăm un tramvai poate vine vr'unul.
- La ora asta? ești nebun! Și Boambă, băiat liniștit de altfel, din pricina căldurei începe să se supere.
- Dacă nu veneam eu, tu ce te-ai fi făcut?
- Așteptam pe cine-vă.
- Așteptai... și restul îl îngână Boambă între dinți, dând din cap. Zici de Nicolin. Bine de el. Ce-i pasă de ce zicem noi sau altul.
- Ca mâine te văd și pe tine...
- Pe mine nu... n'aș primi să mă spânzuri.
- De la un birt din apropiere eșeau câți-vă inși. Nici Boambă, nici Oncescu nu cunoștea pe nimeni; câți-vă ofițeri treceau cu tramvaiul, când de odată la un colț de stradă se ivește Nicolin. Vine încet cu țigara stinsă, la colțul gurei; e fără vestă și cravata se ridică puțin suflată de o mică adiere de vânt.
- Să-i cerem lui, zice Boambă.
- Cere-i tu că eu nu-l cunosc destul de bine.
- Nicolin sa apropie: «Și când nu e nimeni pe stradă, pe voi sunt singur să vă gălesc. Care face cinste?
- Tu! că uite nouă, ce ni s'a întâmplat și Boambă îi povestește pățania cu tot hazul de care e în stare, în vreme ce Oncescu cu ochii lacomi, se uită la el și râde.
- Ați brodit-o prost cu mine, că nici eu n'am de cât cin'zeci de bani. Cei doi se uitară unul la altul.

— Ia scoate și taci, știu eu că ai!

— Zău! Dac'aș avea v-aș da, spune Nicolin plictisit și uitându-se în toate pățile.

— Pe cine aștepți!

— Aștept pe vară-mea să mă ia cu trăsura.

— E nostimă vară-ta?

— Știu eu!

— Măritată? zice Boambă răsând pe înfundate. Oncescu, serios, nu-l lasă din ochi. Coloarea cămășei, cravata, cuta de la pantaloni, «panamaua», toate i le-a cercetat cu o privire geloasă și perfidă.

Nicolin e plictisit. A înțeles ironia «prietenilor», și-ar vrea să plece tocmai când se apropie o birja care se oprește ceva mai departe:

— Ei! Salutare!

— Vară-ta?

— Da.

— Cere-i ei, zice Boambă și-ți dăm noi diseară.

— Cum o să-i cer?

— Spune că e pentru noi, adaogă Oncescu răsând în spre trăsura.

Nicolin vorbește ceva cu doamna care se ascunde în fundul birjei, în vreme ce Oncescu și Boambă mulțumiți au chef de vorbă.

— Ea e?

— Ea!

— Păi nu e urâtă de loc!

— Nu'ți-am spus eu!

— Nu e vorba că se face de răs. E curată nesimțire. Zice că e vară-sa, parcă n'o știe lumea cine e!

Nicolin vine spre masă agale, le aruncă o piesă de cinci lei și depărtându-se din nou adaogă: să nu uitați, de seară!

— Fii pe pace. Mulțumesc.

— Mulțumesc.

Trăsura pornește încet ca și cum n'ar fi nimeni înăuntru. Oncescu o urmărește cât-va timp și apoi dând să schimbe piesa, face cu ochiu și zice, încântat c'a găsit despre ce să povestească toată ziua; «Vară-sa»! Și cu un răs sec, ca și cum ar tuși: «Mergi?»

— Merg! Să ne vedem diseară ca să-i dăm îndărăt;

— Cată-ți treaba,— și apoi către birjarul din colț care s'a trezit: Birjar! liber?»

— N'a zis băiatul că...

— N'avea tu grijă de el... că nu duce lipsă. Când are omul noroc...
Haide!

Herz.

PAGINI LIBERE
 Experiența literară continuă.

Polemica dusă cu d. Dragomirescu în coloanele «Semănătorului» a avut cel puțin meritul de a constitui o interesantă experiență literară. Unui critic, care în totdeauna s'a lăudat cu obiectivitate, seninătate, corectitudine, etc., i se aduce în față o contradicție. Omul care declarase că are astfel de calități sufletești, trebuia să și le dovedească. Și cei cari au urmărit cu imparțialitate această polemică, — indiferent dacă au urmărit-o în «Semănătorul» sau în «Falanga» — își pot da seama cred acum de ce se ascunde sub etichetele sufletești ale d-lui Dragomirescu. Deci experiența literară și-a atins, cel puțin pentru aceștia, scopul, dovedind pe d. Dragomirescu drept un critic sofist din pricina politicărei literare pe care o face. O continuare a discuției nu poate fi decât o repetare a caracterizării de mai sus. Inșă ea poate fi și o *intărire* cu un material bogat a acestei caracterizări, precum și scoaterea în evidență a unui *gen nou de polemică literară*. Acestea justifică articolul de față.

De când eu n'am mai scris nimic în această privință, d. Dragomirescu are 8 coloane ¹⁾, — și fiecare e de câte două pagini ale «Semănătorului» — în care se ocupă de «cazul meu».

Cum? — Are pasagii întregi în care adresându-se mie, se necăjește fără nici un rezultat pe Convorbiri literare și pe d. Mehedinți ...pentru că nu-i răspund niciodată! Amestecă în discuția cu mine «cazul Porn», de care nu prea știam, dar care văd acum că e destul de interesant, fiindcă în urma lui d. Dragomirescu a primit două scrisori *publice* de desaprobară din partea a doi colaboratori ai săi — aceștia l-au și părăsit. Face declarația importantă: «se știe că poeții și prozatorii care mi-au arătat devotament, nu au primit dela mine laudele pe care le-au râvnit» (e interesant cum vor răspunde aceștia la acuzarea că *râvna de laudă* i-a făcut să-și arate *devotamentul* pentru d. Dragomirescu). Se agață de Gârleanu, spunând că «se crede mai tare decât Sadoveanu» (cu o săptămână înainte d. Gârleanu l-a părăsit ²⁾), de Nanu care i-a fost «*atâta timp devotat*» (?), pomenește de Agârbiceanu, exploatează atitudinea d-sale *obiectivă* față de d. Iorga și de Cerna (despre care însă nu uită să adauge că «i-a dat de mâncare, i-a dat bani, i-a îngrijit sănătatea și l-a luat în cărca gloriei» Falanga No. 15). În sfârșit simte nevoia să apeleze la opinia bună pe care ar fi având-o alții despre d-sa

¹⁾ Incă 5 în ultimul număr al «Falangei».

²⁾ Această imprudență caută să o dreagă printr'o rectificare în No. 16 al Falangei, dar îl trădează tot restul frazei.

(și vom vedea că e periculos să o exploateze) și mai declară că d-sa are «o seninătate de apreciere pe care n'a avut-o nimeni în țara românească» Falanga No. 14). Toate bune. Dar parcă e vorba de o discuție între mine și d. Dragomirescu! Și în această discuție par'că i s'a adus de mine anume învinuiri susținute cu dovezi. Ce e cu ele? Intâi dărimă acuzarea de contradicție, de incorectitudine a purtării, de alterare intenționată a citatelor, de sofisticăria argumentării, de calomnie, toate stabilite pe dovezi, și numai atunci vom putea vedea «seninătatea de apreciere pe care n'a avut-o *nimeni* în țara românească până azi!»

Ce caută amestecul de mai sus în această polemică? Ușor de răspuns: acesta e *procedul de acumulare* al sofistului care aduce cât mai multe și mai disparate elemente în discuție, ca ast-fel s'o încurce cât mai bine. Căci d. Dragomirescu până acum numai se indignează de cele mai multe din aceste acuzări — și atât! De una singură caută să scape: contradicția (pe celelalte, pe *toate* la uită). Pare a spune — în termeni foarte urâți — că eu n'am înțeles bine textul d-sale. Primesc rectificarea. Dar să ne înțelegem. Așa ceva nu e o *experiență literară*, ci numai provocarea. Experiența începe de aci înainte. A fost nedreaptă învinuirea de contradicție pe care ți-o aduceam eu? D-ta ca om senin și obiectiv în primul rând, trebuia să te porți corect cu ea. Aci eră prilejul să-ți dovedești felul: *aci începea experiența*. Și corect nu ai fost când publici pentru mine un răspuns batjocoritor fără să-mi publici scrisoarea (puteai cel mult să mi-o refuzi și d-ta să nu pomenesti nimic de ea — așa cum ți-au impus conducătorii de atunci ai revistei care aveau dreptul să ți-o impue fiindcă lor le trimisesem scrisoarea); corect nu ai fost când în acest răspuns alterezi citatele ca să poți silui argumentarea; corect nu ai fost când, făgăduind în *Falanga* publicarea dacă mie «mi se va părea», nu te ții totuși de făgăduială când eu cer din nou publicarea. Ai răspuns d-ta la toate acestea? Nu ai răspuns. Deci epitetele mele mele rămân, ori cât de neplăcute ți-ar fi. Și când astfel ai procedat cu mine, n'am dreptul, eu și cititorii, să credem, că te-ai temut de contradicția arătată de mine și că deci contradicția *a existat și pentru d-ta*, oricât de mult ai căută să o înlături acum.

De altminteri o urmare a necorectitudinii a veni: Fiindcă ai fost necorect nu numai față de mine ci și de prietenii d-tale literari (atrași cu formula că lupti *pentru adevăr*) ascunzându-te sub numele «redacțiunea» într'o făgăduială pe care n'ai ținut-o, acești prieteni literari ¹⁾ nu au mai vrut să figureze drept diriguitori ai *Falangei*; d-ta i-ai însemnat totuși pe frontispiciu drept «colaboratori», însă după un număr

¹⁾ Din acest motiv, după cum mi-au spus unii din ei, dar probabil și din altele.

ai fost silit să înlocuești și eticheta aceasta și să declari vag că *Falanga* e subț direcția unui comitet. Și ce gol în cuprinsul acestui număr! Ca într'o gospodărie care se mută în ajun de Sf. Gheorghe! Unde sunt articolele de fiecare număr ale lui Gârleanu și Corneliu Moldovanu! Unde e Lovinescu, Minulescu, Bârsan... Singur generosul Cincinat Pavelescu mai dăruiește două strofe. Și cine e în fruntea revistei? Poezia d-lui Davidescu, pe care cu câteva numere înainte *Falanga* îl încondeiase atât de urât! ¹⁾

Ce calificare am mai dat eu? Sofist și politicărie literară. Cele din urmă două articole ale mele cred că au dovedit-o. Căci nu se pot numi altfel amuzantele «judecăți psihologice» și metoda «științifică de comparare literară». D-lui Dragomirescu nu-i ajunge. Inșă slavă Domnului, de aceea doar fac o experiență literară! Dacă experiența a fost bine caracterizată de mine, ea, indiferent de ce a fost înainte, îmi va mai oferi sofisme. Și ce recoltă îmbelșugată în ultimul timp! — Cer iertare cititorilor pentru această abatere. Dar prea e interesant cazul! Iau pasagiul esențial pe care d. Dragomirescu își bazează concluzia — și veți vedea ce concluzie! Iată cum reproduce d. Dragomirescu *ce aș fi spus eu* (și pasagiul e pus între ghilimele ca și cum ar fi *cu adevărat* al meu; la ce mijloace recurge!). Iată ce colecție de născociri, ale d-sale, cu care se luptă, dar care n'au nici pe departe aface cu ce am spus eu. Dau pe două coloane:

Născocirile d-lui Dragomirescu ²⁾

«Apoi, zice înțelepțește d. Vălsan, zicând astfel ai făcut «politicărie». Deși nu prea pricep de ce o faci cu mine și n'o faci și cu *Cerna* (că doar amândoi te-am părăsit), văz că, după ce m'ai lăudat ca poet și chiar ca prozator, acum mă înjosești, comparându-mă cu *Cerna*...

«Din momentul ce mi-ai adus laude (e drept laudele sunt mult. *neasemănat* cu mult mai mici decât acelea aduse pe *aceiaș pa-*

Realitatea

De sigur ar fi un argument, dacă politicăria ar fi făcută numai cu mine și cu altul cu nimeni. Dar eu din prima scrisoare am spus și am mai repetat și altă dată: «nu e vorba numai de mine personal, ci pare a fi *o întreagă sistemă* proprie d-lui Dragomirescu, *pe care o aplică mai multora*» și de aceia îmi rezervam, și îmi rezerv încă, «dreptul de a mai scrie în această privință» (*Sem.* p. 206). Deci dela început o inexactitate.

Nu e vorba de ce fel de laude ai adus, ci dacă ele vin în contradicție cu deprecierile de mai târziu.

¹⁾ In No. 16 nu se mai vede nici numele lui Cincinat Pavelescu.

²⁾ Numat una dacă ar fi, și ele sunt multe, ar fi suficient ca «să piardă *moralicește* pe acel scriitor pentru tot'dauna» (cf. Fal. 16

gină unei bucăți a lui Cerna)...
...din momentul ce mi-ai lăudat o bucată de poezie (căci pe alta mi-ai criticat-o, recunosc).

...din momentul ce mi-ai spus că am talent («mai cu seamă când ai talentul lui Vălsan»), din acel moment *nu mai poți*, chiar când e necesar gândirii ce vrei să exprimi, nu poți să zici că alt poet are geniu, *fără să fii necinstit*.

Nu poți să fii cinstit spunând că față de mine, alt poet e singurul care «ne poate da drept mai mult să intrăm în mișcarea literară a omenirii»;

nu, fiindcă din momentul *ce am talent*, talentul meu rămâne tot talent, deși altul *are geniu*.

Nu mi-ai lăudat numai o poezie, ci cu prilejul unei poezii și al unei nuvele, mi-ai lăudat în genere *activitatea* literară. Deci e indiferent dacă mi-ai criticat altă poezie, — cu toate că și la aceasta ai arătat că părțile bune sunt superioare lipsurilor (Conv. crit. I 473).

Cui naiba i-a trăznit prin minte să spue că din moment ce eu am talent, d. Dragomirescu nu mă poate spune de altul că are geniu? Absurd. Și chiar dacă cineva ar fi spus o astfel de absurditate, aceasta nu are aface «cu «cinstit» sau «necinstit», care să refere la altceva: la combaterea prin citate alterate și prin calomnie.

Ba poți să o spui (nu să fii *cinstit*, care aci n'are sens). Dar nu e vorba de asta. E vorba dacă față de acest poet eu trebuie să deviu un oarecare.

Asta e altceva. O susțin și acum: un talent rămâne tot talent chiar alături de un geniu. D. Dragomirescu să distrugă această afirmație. Dar d-sa *nu discută* această propozițiune a mea care e esențială. Numai distrugerea ei ar justifica deprecierea pe care mi-a dat-o d-sa, și care e în contradicție cu laudele anterioare.

Și așa mai departe, pe lungimea a două coloane, d. Dragomirescu redă, între ghilimele, argumentele mele. Comparați cu ce spun eu și dați un nume acestui *amestec intenționat confuz*, — și se servește de el pentru concluzie —, *de inexactități, de absurdități și de fraze care se bat în cap*, atribuite mie. Eu l-am numit sofismă.

Dar acum ascultați concluzia:

«Acesta e raționamentul — fără comentarii (ba uneori sunt foarte interesante comentariile) — al eminentului pedagog, lauriat, profesor și custode al bibliotecii facultății de litere (inexact), d. Vălsan. Și citindu-l nu poți să nu te înspăimânti de *mărginirea* la care fatuitatea înăscută sau cultivată de *cumpărătorii de suflete*, osândește mintea omului...»

Din fericire, raționamentul, după cum am arătat, nu e al meu ci

e opera personală a d-lui Dragomirescu. Și atunci concluzia, cu tot cortegiul său de epitete, i se cuvine de drept d-sale.

Va să zică pe lângă «judecățiile psihologice» etc., trebuie adăogată și această nouă variantă de sofisme.

Dar trecem mai departe : calomnia.

D. Dragomirescu, care știe să deosibească atât de bine sferile de activitate ale unei persoane, în cât recunoaște meritele d-lui Maiorescu, *ca literat*, și îl insultă în acelaș timp, *ca om politic* (vezi Ordinea, 28 Martie 1908), a amestecat în această discuție literară îndoeli asupra caracterului meu, și calomnii la adresa mea, cu toate că acestea nu pot micșora nici una din acuzările mele de mai sus.

D-sa repetă în această polemică aș fi «interpus» al celor dela «Convorbiri literare», cu care d-sa e certat. Declar foarte categoric că puțin îmi pasă mie dacă d-sa e certat sau nu cu «Convorbirile literare». Eu acolo sunt un colaborator cum sunt atâtea zeci de colaboratori. Cred că i-ar veni bine, cu acest prilej, să-și creeze o platformă de pe care să poată ocără pe cine îl «disprețuesc» (singur o mărturisește) și nu vor să-i pomenească nici numele; cred că aceștia tăcere îl doare mai mult decât orice violentă polemică și că îi e ars suflitul de setea de a intra în vorbă cu cei care nici nu vor să se uite la d-sa; dar asta îl privește personal; eu nu intru în afacerile intime ale d-sale; precum, în privința acestei polemici, n'am nici o legătură cu d. Mehedinți, cum sunt calomniat, tot așa nu vreau să fiu interpusul, pe vrute pe nevrute, al d-lui Dragomirescu. Și aș socoti drept o adâncă jicnire — dar nimeni nu se gândește la asta — din partea ori cui dela «Convorbiri literare» care s'ar amestecă în această polemică.

Afară de această calomnie, pe care o tot repetă, d. Dragomirescu acumulează acum altele :

«Acest domn e un simplu salariat al unui profesor universitar» fiindcă sunt «trecut în statele de prezență ca custode al bibliotecii facultății de litere, unde se știe cine dictează»—Mai întâi o înexcitate: Nu sunt custode al bibliotecii facultății de litere — care bibliotecă nici nu știu dacă a început să existe—ci sunt custode al seminarului de Geografie, adică al unui seminar științific, în care nu se păzește ordinea, ci în care studenții lucrează sub conducerea unui coleg al meu și a mea. În al doilea rând: Precum d. Dragomirescu e un simplu salariat al statului, tot astfel, în acest post, și eu sunt. Am fost ales—din punct de vedere legal, exact în felul cum a fost ales și d. Dragomirescu. Adică am avut titlu, lucrări de seminar, recomandarea profesorului respectiv, a decanatului și aprobarea Ministerială.—Singura deosebire între numirea mea la postul meu, și a d-lui Dragomirescu, la postul său academic, este că nu mie mi-a mers faima că a trebuit să se cheme unii colegi

din străinătate, iar alții să fie aduși cu trăsura de acasă, ca să ajute la recomandare; că nu eu după recomandare am făgăduit concursul meu d-lui Ministru, atunci adversar al prietenilor mei, ca să obțin numirea; și că, după ce am obținut-o, nu eu m'am înscris în alt partid politic sub egida caruia să exploatez calitatea mea de transfug și să insult pe cei care m'au ajutat să ajung acolo unde sunt. — Și deci, dacă amândoi suntem slujbași ai Statului, e adevărat că mijloacele de ajungere ale d-lui Dragomirescu par a fi diferite. — Încă o mică lămurire: Suma pentru care d-sa mă calomniază se ridică la enorma cifră de 50 lei și 62 bani. Oare nu socotește d. Dragomirescu, dacă îi e gândul la negustorie (și s'a dus să cerceteze și suma asta și o citează!) că e... prea efin, ca pe lângă o slujbă de custode, să mai iei și misiunea de «întrepus» într'o polemică?

G. Vălsan.

Notă. D. Dragomirescu încearcă o revenire (Falanga No. 16). Voi răspunde, pe scurt, la sfârșitul acestui articol.

CRONICA LITERARĂ

D'Annunzio scrie o piesă și un roman în limba franceză. Romanul va fi intitulat *Amaranta* și eroina e o italiană tânără, care va străbate «infernul parizian» isbindu-se de toate neplăcerile trecătoare și de toate suferințele pe care le va întâmpina. (*La Revue*).

La Grimstad în Norvegia, în casa unde a locuit Ibsen între 1844 și 1850 se va orândui un muzeu ibsenian.

La Revue (1 Mai)

Rodin în *Phidias et Michel-Ange* lucrând în felul acestor doi sculptori celebri, povestește deosebirile de căpetenie în inspirația lor. Paul Gsell în fața căruia sculptorul francez lucrează, s'a convins că arta antică reprezintă dragostea de viață, liniște, mulțumire, cumpătate, înțelepciune, în vreme ce arta marelui artist italian însemnă dinpotriva ființa resemnată, energia plină de grije, voința de a lucra fără nădejdea de a isbuti, martirul ființei omenești chinuită de năzuinți ce nu se pot împlini. Elementele de inspirație ale lui Michel Angel sunt suferința, desgustul de viață, lupta împotriva cătușei materiei.

Leconte de Lisle. O dare de seamă făcută asupra cărții d-nei Jean Dornis care trăind multă vreme în jurul poetului a putut prinde câte-va trăsături particulare pentru a descrie personalitatea lui. Nepăsător în fața dragostei, dușman al poporului, el introduce «exotismul» în versuri după cum îl introduse în prosă Bernardin de Saint-Pierre și Châteaubriand. E întemeietorul școlii Parnasiene împotriva căreia luptă mai târziu simbolistii. Cartea e foarte interesantă. Până acuma, din pricina vieții retrase pe care a dus-o poetul, și a puținelor documente rămase, nu se prea știa mult despre firea lui.

În vremea din urmă istoriografii s'au ocupat mult de o celebritate artistică din Franța, neîntrecuta artistă dramatică Rachel. «*La Revue*» publică scrisori inedite din care se desprinde un adânc sentiment de vanitate firesc artiștilor prea răsfățați de public.

Notele d-nei Jehan d'Ivray privitoare la viața din Egipt *Au Harem* devin foarte interesante, intrucât descriu deosebite personalități și caractere întâlnite în lunga sa ședere printre oameni atât de cu-

rioi. A. Niceforo urmează cu studiul său asupra Romanului polițienesc.

La Litterature Polonoise D'Anjourdhui e reprezentată, ne zice *Rakovska*, prin poezii *Miriam*, care a adunat în jurul unei reviste *Chimera* pe toți scriitorii de talent; romancierul *Zeromski* căruia de multe ori îi lipsește unitatea și pe care îl întrece *Przybyszewski*. Drama istorică e reprezentată prin *Grabowski*. Din operele tuturor se desprinde multă jale potolită, a poporului asuprit și lipsit de nădejde.

G. Trarieux, rămâne incremenit și nici nu se încumetă să cerceteze piesa lui Shakespeare „*Coriolan*” care îl impresionează prin puterea concepției.

La Revue des Deux-Mondes. (1 Mai).

Publică sub titlu *Séjour et ses „Mémoires”*, prefața (ultimele pagini scrise de autor) la o nouă ediție ce va apare în curând din *La Campagne de Russie*. *Séjour*, căutând să se apropie de Tucidide și de Titu-Liviu, a scris istoria lui Napoleon. Eră mare admirator al lui Rousseau. Memoriile lui uitate, sunt dezgropate astăzi și cercetate cu multă luare aminte.

La sărbătorirea fundării Romei, Guglielmo Ferrero a rostit o însemnată cuvântare: *Roma în cultura modernă*. Roma

cu istoria ei, cu literatura ei și cu legislația ei a fost modelul, schema sau mai bine zis un miraj, istoric, pe care trecutul îl așterne în fața generațiilor ce se găseau în căutarea drumului viitorului; și silindu-se să se apropie de acest isvod, au izbutit aceste generații să-și găsească drumul căutat aiurea atât de mult și în zadar.

În studiile sale despre romanul francez Cherbulez a ajuns la *Gil-Blas* al lui Lesage. Aventurieri, intriganți, persoane suspecte și puțin cinstite, pehlivani, hoți! Iată ce întâlnim în Lesage. E un filosof practic și opera lui e o oglindă credincioasă a vremii în care a trăit.

Louis Bertrand călătorește în Iudeea și e impresionat de Marea Moartă; cu întinerariul lui Chateaubriand în mână, umblă prin locurile sfinte și ne dă în „*Jéricho*”, pagini de o minunată poezie ce se pune alături de ale autorului minunatului întinerar.

Le Roman d'Amour de M. Ingres e o serie de scrisori ale pictorului Ingres către logodnica lui d-ra Forestier, scrise din Italia unde pictorul se dusesese să-și facă studiile.

La Transformation de la Chine și *Cronica Politică* semnată de directorul Revistei: *Francis Charmes*.

DIN CERCUL PRIETENILOR

Tovarășul și prietenul nostru d. I. Ionescu-Boteni și-a serbat Duminică, la biserica Popa-Tatu, cununia religioasă cu d-șoara Marioara Lugojanu, dragălașa fiică a d-lui profesor O. Lugojanu din Capitală. A oficiat P. S. S. Arhiereul Sofronie Craioveanul, asistat de câți-vă preoți. Nuni au fost d-na și d. Protopopescu. În biserică lume multă și distinsă, printre care numeroși profesori și scriitori. Am observat pe d-nii I. Bianu, Al. Gogu, Brăilețeanu, Bogdan-Ionescu, Nerva Hodoș, At. Macovei, Paraschivescu, St. Pop. I. Scurtu, etc. În aceiași zi tânăra pereche a plecat la Paris, unde d. Ionescu-Boteni va stă mai multe luni de zile, urmându-și studiile de limbă și literatură franceză, cari sunt specialitatea catedrei d-sale.

BANCA LATINĂ

SOCIETATE ANONIMA

CAPITAL SOCIAL LEI 5.000.000

Sediul: București, Str. Smârdan, No. 2

PROSPECT

Banca Latină formată pe acțiuni la purtător a 200 lei una, deschide chiar de acum subscriere publică pentru completarea măriei capitalului social.

Condițiunile de subscriere sunt:

20 la sută se va vărsa odată cu subscrierea, adică de acțiune }
plus o taxă de curtagiu, fise, etc. de acțiune în total } Lei 50
20 la sută după două luni dela primul vărsământ, adică » 40
30 la sută la 15 Septembrie 1910, adică de acțiune . . » 60
30 la sută la 15 Noembrie 1910, adică de acțiune . . . » 60

Domnii subscriitori cari ar dori ca întregul vărsământ la acțiunile ce subscriu să-l facă integral, li se va face o bonificație de 6 lei de fiecare acțiune.

Anul social începe la 1 Ianuarie și se încheie la 31 Decembrie.

Din beneficiul net, compus din produsul tuturor afacerilor societăței se va preleva, mai întâi un **minimum** de 5 la sută pentru crearea fondului de rezervă, alți 5 la sută ca procent la capitalul vărsat și restul beneficiului se va distribui acționarilor ca al doilea dividend.

Fondul de rezervă care se va urca până la jumătatea capitalului social este tot averea acționarilor.

Subscrierile acțiunilor și vărsămintele se fac în București la Sediul Băncii din strada Smârdan No. 2, în fața Bisericii Rusești.

Subscriitorii din țară vor trimite aderările și versămintele prin cecuri sau scrisori de valoare la adresa Băncii, și cu primul curier vor primi chitanțe respective.

COMITETUL DE DIRECȚIUNE:

D-1 M. C. Haret, proprietar, fost Director G-ral al Creditului Agricol și Viticol.

D-1 Comandor I. Coandă, proprietar, fost Director al Serviciului Maritim Român.

D-1 Scarlat Arion, Dr. în drept, avocat, m. propr. rur.

D-1 I. N. Cesărescu, Dr. în drept, avocat, propr. fost prim-ajutor de primar al Capitalei.

D-1 C. N. Luca, comerciant, proprietar rural.

D-1 Henri Hefti, proprietar, fost Director al Băncii franceze, fost Director al Băncii Comerciale Române, din București.

D-1 I. G. Testiban, proprietar, fost Director al Băncii de Credit și Scont.

LIBRARIA NAȚIONALĂ

SOCIETATE COOPERATIVA PE ACȚIUNI

47, — CALEA VICTORIEI — 47,

FURNISEAZĂ TOT FELUL DE CĂRȚI ROMÂNE ȘI STRĂINE, PRECUM ȘI
RECHIZITE ȘCOLARE, DE BIUROU, etc.

CASĂ DE EDITURĂ

REVUE GÉNÉRALE

des sciences appliquées

PÉTROLE, — MÉCANIQUE, — INDUSTRIE, — FINANCES

Paraissant deux fois par mois.

— Rédaction et Administration : Str. Câmpineanu 60, București. —

Abonnement : 30 fr. p. Roumanie (36 p. l'étranger) par an.

PROGRESUL ROMÂNESC

MAGAZIN DE CONSUM

MARE ASORTIMENT DE COLONIALE. — BIUVETĂ LUXOASĂ

București, Strada Fântânei No. 1, colț cu Calea Victoriei.

G. Constantinescu & T. Eremie

INGINERI

BIUROU TECHNIC

București, Str. Câmpineanu No. 60.

EXECUTĂ TOT FELUL DE :

— LUCRĂRI IN BETON ARMAT —
REZERVOARE DE PETROL. — MAGAZII
MAȘINI, INSTALAȚII MECANICE
PODURI ȘI CĂI FERATE

PROTECTOR

Oficiu internațional de brevete și
invențiuni

București, Str. Câmpineanu No. 60.

TIPOGRAFIA

ȘI

**Stabilimentul de Arte Grafice
GEORGE IONESCU**

București, — Strada Academiei, 30.

Efectuează orice fel de lucrări
atingătoare de această branșă, precum :

REVISTE, ZIARE, CĂRȚI
ȘCOLASTICE, HOTĂRNICII,
TEZE DE LICENȚĂ
CECURI, COMPTURI, CĂRȚI DE
VIZITĂ, DIFERITE INVITAȚIUNI,
AFIȘE IN DIFERITE CULORI ȘI
IN DIFERITE LIMBI ȘI FORMATE.
EDITEAZĂ CĂRȚI DIDACTICE
APROBATE

Deviza Stabilimentului este :
Acurateța, Promptitudinea și
Prețuri moderate.